

a na koncertu zabavne glazbe je, uz ostale, izvanredno prikazao harfu kao jazz i pop glazbalo crni harfist i pjevač Harvi Griffin. Zbog opširnosti programa nemoguće je nabrojiti sva djela, harfiste i sastave koji su sudjelovali.

Kongres izdaje dva puta godišnje WORLD HARP CONGRESS REVIEW« s informacijama o novim skladbama, skladateljima, seminarima, tečajevima, natjecanjima i drugim zanimljivostima iz cijelog svijeta. Slijedeći kongres će se održati za tri godine.

Ovom je kongresu prisustvovalo deset harfista iz Jugoslavije što daje nadu da će oni doprinijeti popularizaciji harfe i u našoj zemlji.

Rajka Dobronić MAZZONI

BENEVENTO — KONGRES O SVETOJ GLAZBI

Od 1. do 3. svibnja u Beneventu se održavao kongres o svetoj glazbi, kojeg je organizirala Nadbiskupija u suradnji s AISC da se upriliči komemoracija 20. obljetnice instrukcije »Musicam Sacram. Bili su to dani bogati radom i zanimljivostima na tom području.

TORTONA — KONGRES O PEROSIJU

Tko dolazi prvi puta u Tortonu obvezno posjećuje katedralu u kojoj se nalazi grob Loreneca Perosija.

U rodnom gradu Perosija održan je kongres 8. svibnja.

Biskup, Mons. Luigi Bongianino pozdravio je sve prisutne. Predsjednik grada Franco Prete isto je zaželio svima dobrodošlicu u ime grada. Dr. Edmondo Zavattari prikazao je svrhu ovog kongresa. Predsjednik AISC-a Mons. Antonio Mistrorigo tumači zašto je organiziran taj kongres u rodnom gradu Perosija. On naglašava. »Perosi, nakon trideset godina njegove smrti pojavljuje se kao cedar između tolikog grmlja«. Mons. Moneta Caglio naglašava da je Perosi umjetnik koji pripada Cecilijanskom pokretu.

Arcangelo Paglialunga sjeća se svakidašnjih šetnji s Perosijem, dok Gian Nicola Vessia govori o djelima Perosijevim i naglašava: »Možda bi publikacija Perosijevih djela bila mnogo korisnija od komemoracije.«

Prof. Sergio Martinotti oduševio je svojim predavanjem o intepretacijskim problemima Perosijeve glazbe i o problemima umjetničkim u jednoj epohi. Mons. Giuseppe Scappini analizirao je situaciju crkvene glazbe u biskupiji Tortona i daje neke programe za budućnost. Mons. Bongianino završava kongres izlažući neke temeljne principe koji bi pomogli da sveta glazba ponovo procvjeta.

LORETO — L'Ente Rassegne Musicali »N. S. di Loreto« objavljuje 28. međunarodnu smotru pjevačkih zborova, koja se sastoji u izvedbi svete glazbe. Smotra će se održati od 6. do 10. travnja 1988. u Loretu. Molbe za prijem moraju stići do 31. listopada 1987. na adresu: Ente Rassegne Musicali »N. S. di Loreto« Piazza della Madonna 60025 Loreto(AN).

***

Osmi međunarodni konkurs »Johann Sebastian Bach« održat će se u Leipzigu od 24. lipnja do 8. srpnja 1988. Smiju sudjelovati oni koji su rođeni poslije 31. XII. 1955.

Adresa: Internationaler Johann Sebastian Bach Wettbewerb-Thomaskirchhof 16, PSF 1301, DDR 7010 Leipzig — Tel 293458

***

Međunarodni konkurs »Grand Prix de Chartres« održavat će se 21. rujna 1988. u Parizu. Sudjeluju oni koji su rođeni poslije 1. siječnja 1951.

Informacije na adresu: Secretariat de Grand Prix de Chartres, 75 Rue de Granelle, F. 75007 Paris (France)

Miroslav MARTINJAK

NIHOV ŽIVOT — NAŠ ZABORAV

Gledam kroz prozorčić aviona turske zračne kompanije, a magla što je stisla u šaku Balkanski poluotok ostade za nama. Spuštamo se u niže slojeve atmosfere odakle se naziru gusto naseljeni dijelovi grada, čija se prošlost pamti po mnogobrojnim bitkama. Sedam brda što ih kuće pokrivaju poput kapa na tjemenu, stražare nad proljećem ovog sultanskog grada. Začudenim očima gledaju u nebo i mora nad kojima vjetar hoda pitajući: »Kako podnosite vrućinu?« Spustimo se na aerodrom.

Uvijek u meni klijaše želja da vidim Istanbul, grad gdje su stoljećima odvodili mušku djecu iz Bosne, odgajali ih i pripremali za moćnu pješadijsku vojsku — janjčare. Najstariji dio grada leži na sedam brda poput Rima, a nastao je izgradnjom starog grčkog grada Byzantionia pod vladavinom Konstantina Velikog 330. god. proglašen je za prijestolnicu Rimskog carstva. Nazvahu ga po osnivaču Konstantinopol. Slavni ga zvaše Carigrad. Smatran je za »Novi Rim«, koji je trebao zamijeniti staru rimsku prijestolnicu na Tiberu. Opkoljen sa sjevera zaljevom Zlatni Rog, s istoka Bosporom i s juga Mramornim morem imao je izvanredan strateški položaj. Branili su se bacajući zapaljenu katransku smolu u more. Prema Evropi, za cara Teodozija II, izgradili su zid, a za Anastazija I podigao tzv. Drugi zid od Mramornog do Crnog mora. Nasljednik Konstantina Justinijan I, naročito poslije požara podiže mnoge lijepe zgrade i crkve među njima i Aja Sofiju, carski dvor i hipodrom. To je srednjovjekovni Carigrad. Odolijevao je Avarima, Slavecima, Arapima i Rusima, ali podleže Križarima i Mlečanima koji ga opljačkaju i razoriše. Postade prijestolnica Latinskog carstva, zatim Bizantskog, a 1453. g. pade u turske ruke. Istanbul postade prijestolnica Osmanlijskog carstva.

Burna povijest i osvajanje teritorija širom svijeta pod upravom Osmana, koji je uzeo naziv sultana, pa dinastiju i narod prozvaše Osmanlijama. Državom je vladalo 36 sultana. Carigrad osvojiše za sultana Mehmeda II, Bosanska država pade 1463. god. a za Selima I moć i granice turskog carstva zauzimaju 8 milijuna kvadratnih kilometara. Ekonomska kriza vodi do pobune, a »Mladoturci« okupljeni oko Mustafe Kemala oboriše sultanat 1923. god. Ankara postade prijestolnica, a Kemal paša Atatürk prvi predsjednik republike. Vojsku evropski uređuje. Napušta arapsko pismo, uvode latinicu. Stanovnici su Turci, a 120/0 čine: Kurdi, Čerkezi, Arapi, Armenci, Gruzijci, Grci, Jevreji itd.

Na dlanu dana pokaza se Istanbul »Kapija« blaženstva« kako ga Turci nazivaju, a spaja Zapad s Orijentom. Vitke munare² džamija kojih ima 570, bat koraka kaldrmom³ dio su nečeg što pripada pričama »Hiljadu i jedne noći«. Ulični prodavači voća i peciva, čajdžinice, bazari⁴, Kapali čaršija⁵ znak su živosti trgovačkog grada.

Provozah se Bosporom gdje su našli mjesta Prinčevi otoci, a na Djevičanskom otoku je svjetionik. Tim kanalom teče voda jer je Crno more veće nadmorske visine od Mramornog i Sredozemnog mora. Preko Bospora vodi jedan most i spaja Evropu s Azijom. Luka je važno križanje putova. Preko zaljeva Zlatni Rog vode dva mosta: Galata i Atatürkov most, koji spajaju noviji dio grada sa starom jezgrom. Pri zalazu sunca voda tog zaljeva dobiva zlatnu boju.

S druge strane Bospora (Azija) su čista turska naselja kao Üsküdar i Kadıköy. Sjedoh jedno prije podne na brod i prevezoh se u Kadıköy. Naselje s čardakufama⁶ i divanhanama⁷ poput naselja Kovači u Sarajevu. Oprah ruke u Mramornom moru i sjedoh pred jednu čajdžinicu. Turci ne piju crnu kavu, nego čaj koji miriše na biljku nanu ili metvicu. Vidjeh stada ovaca koja pasu po pašnjacima uz more. Vraćajući se natrag Bosporom pažnju mi zaokupiše dvokatne kuće od drveta bijelo obojene s lijepim i ukusno ukrašenim

balkonima i divanhanama. Vrtovi im se spuštaju do mora, a stanovnici im se kupaju i sunčaju na vlastitim plažama. Građene su u originalnom bosporskom stilu, a stanuju u njima žene, koje sultan otpusti iz harema⁸ davši im određenu sumu novaca za održavanje. Danas je ukinuto u Turskoj višezhenstvo, reče mi Kasim-beg.

Kasim-beg je treća generacija naših iseljenika. Djed mu je Sarajlija, a iselio je kao i mnogi naši Bosanci što predoše na islam, pred austro-ugarskom vojskom. Svi su naučili svoj materinji jezik, pa i moj poznanik koji je treća generacija rođen u Turskoj govori lijepom ijekavštinom hrvatskog jezika zvanim bosanski jezik. Moj znanac književnik Alija Nametak je Kasim-begov kućni prijatelj, radi čega mi on bi pri ruci.

Istanbul je bogat građevinama divne arhitekture.

Sultan Ahmetova džamija ili Plava džamija: Građena je 1616. g. na površini 64 x 72 m. Ima 30 kupola, srednja je visoka 36,6 m. Gradio ju je sultan Ahmet htijući da bude ljepša od Aja Sofije. Ima šest munara od kojih četiri nose po tri šerefeta⁹, a dvije po dva. Jedna je munara po njegovu naređenju trebala biti od zlata, no to se nije izvelo. Gradila se sedam godina. Četiri stuba drže džamiju, a krase ih zlatna arapska slova, tekstovi iz Kurana. Obložena je sa 17.000 keramičkih pločica na kojima je turska ornamentika u kojoj dominiraju plava i zelena boja. Ograda stuba govornice i galerija su igra mašte koju treba smjestiti u vrijeme gradnje. U njenoj neposrednoj blizini je medresa,¹⁰ četverokutna zgrada sa 24 dimnjaka. Nasuprot ove džamije je izgrađen i lijepo ukrašen bunar, kojeg daje izgraditi kao poklon njemački kralj Vilhem I prilikom posjete.

Prva crkva Aja Sofija je izgorila. Izgrađena je druga, koja također izgori za pobune Nika. Treću izgradi car Justinijan 537. g. Zahvaća prostor 81 x 70 m, a prečnik kupole je 113 stopa. Za njenu izgradnju utrošeno je 361 milijun zlatnih dukata. Kad su je Turci pretvorili u džamiju nabacali su žbuku na mozaike da prekreiju ljudska bića koja se u džamiji ne mogu vidjeti. Četiri anđela jedva se zapažaju jer su im glave prekrivene zlatom. Dograđene su četiri munare.

U dnu crkve su dvije ogromne amfore s uljem kojim su se punili lusteri. Od džamijskih ukrasa su ovalni medaljoni s tekstovima iz Kurana. Mozaici koji se danas vide u njoj su: Isus naučitelj, Marija s djetetom Isusom, Isus krsti kralja Leona itd. U njoj su se krunili imperatori.

U produžetku nalazi se treći muzej Topkapi. To je dvorac iz 15. stoljeća okružen zidinama u kome su živjeli sultani. U dvorištu je najljepša česma¹¹, a između prvog i drugog zida kojim je dvorac opasan su haremski vrtovi. U njima je sultan Murat dao izgraditi ribnjak.

Prva kapija dvorca bila je zatvorena, druga je s posvetom Bogu, a tu je izloženo posude od kineskog porculana. Onopotječe od carine i poklona. U kuhinji je isto porculan koji reagira na otrove. To je upozorenje. Treća kapija je veselja. Tu je posude od zlata. Uočljiv je 1,5 m velik luster od zlata i briljanata te zlatna bešika u kojoj su se zibala djeca, zlatne korice noža sultana Mustafe III, te lubanja i ruka sv. Ivana. U plesnoj sali na sredini su mangale¹² oko kojih su plesačice izvodile plesove. U sali za primanje su tri prijestolja: zlatno, biserno i sedefno. U dvorcu se nalazi džamija sa dvije vitke munare u kojoj se čuvaju relikvije proroka Muhameda: stopalo i dva zuba.

Hipodrom datira iz bizantskog doba, ukrašen je mnogim stupovima. Obelisk je visok 32 m, zmijski stup donešen iz Delfa, Apolonov stup čija je figura bila postavljena tako da pozdravlja izlazak sunca. Konstantin je mjesto nje stavio svoju figuru. Hipodrom je lijepo uređen: travnjaci, vodoskoci i akvadukt (glavna kapija) iz III stoljeća.

O drugom dvorcu neću pisati ali ću spomenuti Rumeli Hisar iz XV stoljeća, kojeg je izgradio Mehmed Fatih radi osiguranja Istambula. Danas je muzej s izloženim topovima koji su služili za odbranu. U sredini je tvrđava i munara a pokraj nje se održavaju kazališne ljetne igre. Proдох kroz Kapali čaršiju i Misir čaršiju. Ostale muzeje nisam posjetila.

Jedno poslije podne odlučila sam potražiti tursku katoličku crkvu. Zamolih Kasim-bega da me uputi. Otpativši me na polaznu autobusnu stanicu upozori vozača da mi da znak na sedmoj stanici. Brojila sam na prste da se ne zabunim. Sidoh. Podoh desno pa lijevo i stigoh na široku ulicu. Kuda sad? Nigdje crkvenog tornja. Upitah jednog mladića ali on svrati u jednu slastičarnu. Vlasnik radnje mu rukom pokazuje i za čas se nadosmo pred vratima od kovanog željeza. Pozvonismo. Za tren se pojavi svećenik u mantiji, živih crnih očiju, crne kose koja je na sve strane stršila.

Neobičan tip. Upitali smo, je li to turska katolička crkva. Svećenik je odgovorio: »To je armenska katolička crkva.« Zustrug koraka išao je ped nama. Tu je, reče turski mome pratiocu, i vrati se. Student me zadržava ulaznim vratima dvorišta i ode provjeriti. Vrativši se uvede me u prostoriju gdje je jedan fratar pisao. Pozdravih studenta i zahvalih mu se. S fratrom sam se teško sporazumijevala. Govori turskim jezikom. Ja zapjevah: Aleluja, a on ustade i na glasoviru svirajući pjevaše po svome. Dohvatih kajdanku da zapišem. Shvatio je što želim pa mi pruži knjigu velikog formata, pjevnik. Prolistah ga i prepisah slijedeću popijevku:

Övgü, övgü, övgü yüce Allah, baris, baris, baris, insanla-ra; Sevgi, sevgi, sevgi kalbimizde; Ne - se, nese, ne - se ruhu-muz - da.

Yüce Allah

- 2.) Tanrı, sen sevgisin,
Ve ben sevgiyi imandım,
Sımdı kalbim rahat,
Çünkü bende sen varsın.
- 3.) Sözün hayat sözüdür,
Kalbimde onu tutarsan,
Sen bende durur sun
Ben de sende rurarım.

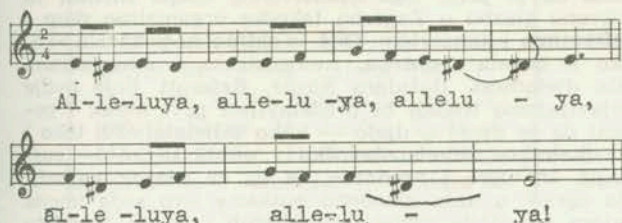
U prevodu:

- 1.) Slava, slava, slava Svevišnjem Bogu;
Mir, mir, mir ljudima,
U mom srcu ljubav, ljubav, ljubav,
Veselje, veselje, veselje u mojoj duši.
- 2.) Bože budi voljen,
I ja u ljubav vjerujem,
Sad mi je srce u miru
Jer sam kod tebe prisutan.
- 3.) Tvoj glas znači život,
I neka ga u srcu nosim,
I Ti neka si uza me
A ja kod Tebe neka sam prisutan.

Drugi primjer:

Alleluja

Razgledah lijepu crkvu smještenu u dnu dvorišta. Lijevo je kip Majke Božje, desno srca Isusova. Sprijeda je stol kao i u našim crkvama. Orgulje i sviraonik su na koru. Sa strana su po dva dimnjaka s otvorima u crkvu. Ti su obloženi bakrom i u njima vjernici pale svijeće.

Mrak se hvatao. Pod upaljenim uličnim svjetiljkama je šetalo mnoštvo svijeta. Bajram je. Povjetarac lahoru nad Zlatnim Rogom, Bosporom i Mramornim morem slažući čudno lijepu pjesmu, što nalazi harmoniju u istočnjačkom podneblju, plavetnilu neba i mora. Tajanstvene sjene borova usnulim prstima pređu fine niti na mjesecini.

Moj put Istanbulom i dijelom Azije primicao se kraju. Nagledah se prošlosti i sadašnjosti. Pozdravih se s Kasim-begom i ponesoh pozdrav prijatelju mu u Sarajevo. Dođite opet! Slušam te riječi, a u dnu duše se smiješim. Mislim: Još su sačuvali bosansku gostoprivornost i pristupačnost. Ali, njihov život je ipak naš zaborav.

Zdenka MILETIĆ

kapija¹ — velika vrata na ulazu, munara (minaret)² — toranj na džamiji, kaldrma³ — pločnik od komada kamena, bazar⁴ — trgovački centar s orijentalnom robom, čaršija⁵ — ulica s trgovinama, čardakuš⁶ — kuća zidana ili od drveta na stupovima s izbočenim gornjim katom, divanhana⁷ — prostorija za razgovor i pušenje, harem⁸ — ženski dio kuće odvojen od ostalih prostorija, šerife⁹ — galerija na džamiji odakle se poziva na molitvu, medresa¹⁰ — srednja vjerska škola, česma¹¹ — bunar iz kojeg voda teče na cijev, mangale¹² — limena posuda sa stalkom služi mjesto peći za grijanje, hanuma¹³ — žena, gospođa, Bajram¹⁴ — glavni blagdan

PRETPLATA ZA 1988. godinu

Zahvaljujemo pretplatnicima za 1987. g. na njihovoj vjernosti. Zbog poskupljenja tiskarskih troškova pretplata za 1988. g. iznositi će 8.000 din. Nadamo da će dosadnji pretplatnici ostati vjerni i nadalje a da će biti još dosta novih. Samo na taj način bit će moguće daljnji opstanak »Sv. Cecilije«

Uprava i Uredništvo

PRIKAZI

Stanislav Prepek: SUITA ZA ORGULJE
(»Kršćanska sadašnjost«, Zagreb, 1985.

Priredili Jerko Matoš i Đuro Rajković)

Prigodom 1100 obljetnice smrti slavenskog apostola sv. Metodija (885) i 40 obljetnice svećeništva zagrebačkoga nadbiskupa kardinala Franje Kuharića »Kršćanska sadašnjost« izdala je u reprezentativnoj opremi »Suitu za orgulje« Stanislava Prepeka (1900 — 1982). Osebniji stil ovoga skladatelja, čijih stvaralačkih kvaliteta u najnovije vrijeme sve više postajemo svjesni, dolazi do punog izražaja i u ovom djelu. Premda naziv »suits« podsjeća na djela plesnog i uopće »laksoga« izražaja, ovo je djelo duboke sadržajnosti.

Sastoji se od pet stavaka: *Praeludium quasi fantasia* — *Canzona* — *Choral* — *Pastorale* — *Toccata*. *Praeludium* nakon dva vehementna zaleta donosi glazbu mirnog ugođaja koji prema kraju, uz niz poliritmičkih kombinacija dostiže svečano raspoloženje. Za *Canzonu* je karakterističan silazni triolski motiv koji se kasnije pojavljuje u jednostrukoj i dvostrukoj augmentaciji. *Choral* donosi dvije teme; prva, glavna, javlja se na način fugata u pojedinim dionicama i — što je za koral karakteristično — akordički i to također u jednostrukoj i dvostrukoj augmentaciji što joj pridaje osobito svečano obilježje. *Pastorale* je najjednostavniji stavak suite. Obilježuje ga jednoliko ritamsko gibanje te kanonske imitacije u srednjem dijelu. Idiličnosti ovoga stavka snažan kontrast tvori završna *Toccata*. Nakon kratkog uvoda (Grave) i njezina se tema u Allegru javlja na način fugata. Nakon mirnijeg, pjevnijeg srednjega dijela tema je — osim u pedalu — dvoglasna. Pred sam kraj početak teme se u dva maha donosi kanonski u oktavama.

Već i sam vizuelni uvid u ovu partituru može nam ukazati na bujnost Prepekova orguljskoga sloga; svaki od tri sloja živi samostalnim životom tvoreći prepletenu tkivo zvukovnih kombinacija. Premda u svakom stavku postoji tonalno središte, harmonijske strukture su vrlo slobodne, ponekad bliske schönbergovskoj atonalitetnosti.

Avangardnost ovoga Prepekova djela dobija tim više na značenju ima li se na umu činjenica da je nastalo u razdoblju između 1936 i 1939., dakle u vrijeme kada je ovakav izražaj u hrvatskoj glazbi bio rijetkost, a nosioci mu bili Josip Stolcer Slavenski i (donekle) Krsto Odak. Tim našim istaknutim skladateljima Prepek se s punim pravom može pridružiti.

Nikša NJIRIĆ

Franjo DUGAN

Skladbe za orgulje

Cijena 1.000 din

Narudžbe: Institut za crkvenu glazbu
KBF

41000 Zagreb, Kaptol 29